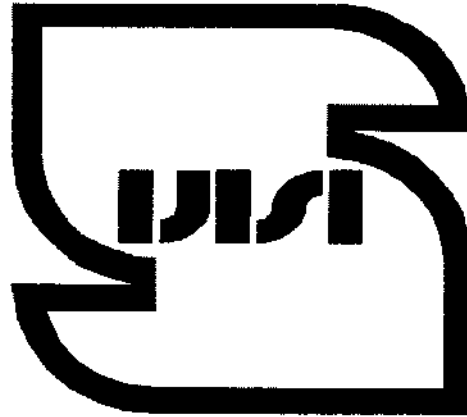

جمهوری اسلامی ایران
سازمان ملی استاندارد ایران

دستورالعمل

نمونه برداری

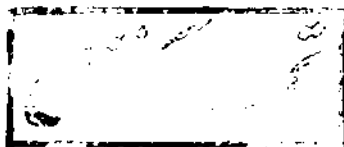
شماره مدرک: ۴۲/۲۰۴/د

تاریخ تصویب اولیه: ۱۳۷۸/۳/۲۵

شماره تجدید نظر: ۲

تاریخ تجدید نظر: ۱۳۹۰/۹/۶

این روش اجرایی از نوع مدرک برون سازمانی قلمداد شده و تحت کنترل نمیباشد و کلیه کاربران خارج سازمان لازم است قبل از مواجهه به این مدرک نسبت به روزآمد بودن آن از طریق سازمان هدفشان حاصل نمایند.

دستورالعمل

شماره تجدیدنظر: ۲

تاریخ تجدیدنظر: ۱۳۹۰/۹/۶

عنوان: نمونه برداری

شماره صفحه	شماره تجدید نظر	تاریخ تجدیدنظر	شرح خلاصه تغییرات
جلد	۲	۱۳۹۰/۹/۶	تاریخ و شماره تجدید نظر تغییر کرده است.
۱	۲	۱۳۹۰/۹/۶	محتویات تغییر اساسی کرده است.
۲	۲	۱۳۹۰/۹/۶	محتویات تغییر اساسی کرده است.
۳	۲	۱۳۹۰/۹/۶	محتویات تغییر اساسی کرده است.
۴	۲	۱۳۹۰/۹/۶	محتویات تغییر اساسی کرده است.
۵	۲	۱۳۹۰/۹/۶	محتویات تغییر اساسی کرده است.
۶	۲	۱۳۹۰/۹/۶	محتویات تغییر اساسی کرده است.
۷	۲	۱۳۹۰/۹/۶	محتویات تغییر اساسی کرده است.
۸	۲	۱۳۹۰/۹/۶	محتویات تغییر اساسی کرده است.
پیوست شماره ۱	۲	۱۳۹۰/۹/۶	محتویات تغییر اساسی کرده است.

دستورالعمل

عنوان: نمونه برداری

۱- هدف

هدف از تدوین این دستورالعمل تعیین چگونگی نمونه برداری از کالاهای مشمول مقررات استاندارد اجباری یا تشویقی و یکنواخت سازی آن در سطح کشور می باشد.

۲- دامنه کاربرد

این دستورالعمل در مورد کالاهای مشمول مقررات استاندارد اجباری یا تشویقی در واحدهای ستادی و ادارات کل استاندارد استان‌ها و سایر کاربران برون سازمانی کاربرد دارد.

۳- مسئولیت اجرا

مسئولیت اجرای این دستورالعمل بر عهده ادارات کل استاندارد استان‌ها و واحدهای ستادی ذیربط می باشد. نظارت بر حسن اجرای این دستورالعمل بر عهده معاونت نظارت بر اجرای استاندارد و سیستم‌های کیفیت می باشد.

۴- قوانین و مقررات ذیربط

۱-۴ قانون اصلاح قوانین و مقررات موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران و اصلاحیه‌های بعدی آن مصوب بهمن ۱۳۷۱ و خرداد ۱۳۷۶، سایر قوانین، مقررات و ضوابط اجرایی ذیربط.
۲-۴ آئین‌نامه ایجاد و بهره‌برداری از دفاتر پیشخوان خدمات دولت و بخش‌های عمومی غیر دولتی مصوب وزیران عضو کارگروه توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت (مصوبه شماره ۱۴۵۶۰۱ ات ۴۳۴۵۸ - مورخ ۱۳۸۸/۷/۲۱).

۵- تعاریف

در این دستورالعمل ، واژه‌ها و اصطلاحات با تعاریف زیر به کار برده می شوند:

۱-۵ سازمان: منظور سازمان ملی استاندارد ایران می باشد.

۲-۵ اداره کل استان: منظور اداره کل استاندارد استان می باشد.

۳-۵ واحد اجرایی: عبارت است از واحدهای ستادی و استانی و واحدهای برون سازمانی که طبق مقررات مربوطه مجاز به نمونه برداری می باشند.

دستورالعمل

شماره تجدیدنظر: ۲

تاریخ تجدیدنظر: ۱۳۹۰/۹/۶

عنوان: نمونه برداری

۴-۵ دفتر پیشخوان دولت: دفتری است که توسط شخص حقیقی یا حقوقی براساس مصوبه وزیران عضو کارگروه توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت شماره ۱۴۵۶۰۱ ات ۴۳۴۵۸ ه مورخ ۱۳۸۸/۷/۲۱ تأسیس و امور محوله از طرف سازمان ملی استاندارد را انجام می دهد.

۵-۵ نمونه: نمونه عبارت است از یک یا چند کالا و یا قسمتی از یک بهر (جامعه) به منظور بدست آوردن اطلاعاتی درباره کل جامعه، این اطلاعات به عنوان مبنایی جهت تصمیم گیری درباره جامعه و یا فرآیند تولید اقلام جامعه مورد استفاده قرار می گیرد.

۶-۵ روش نمونه برداری: روشی را که برطبق آن یک یا چند نمونه انتخاب می شود تا بر اساس آن اطلاعاتی را بدست آورده و در تصمیم گیری از آن استفاده شود، روش نمونه برداری نامند.

۷-۵ نمونه برداری: انتخاب مقداری از کالا که در مراحل تولید، نگهداری و یا از محل های تمرکز، عرضه و فروش بر طبق روش نمونه برداری مشخص، انجام می شود.

۸-۵ نمونه بردار: به فردی اطلاق می شود که آموزش های لازم نمونه برداری را گذرانده و با استانداردهای ملی مربوطه آشنایی داشته باشد و توسط واحد اجرایی برای نمونه برداری انتخاب و معرفی می گردد.

۹-۵ پلمب و مهر کردن نمونه: عبارت است از محافظت از نمونه توسط ابزارهای مناسب برای پیشگیری از هر نوع دخل و تصرف غیرمجاز که با علامت مخصوص واحد اجرایی پلمب یا مهر می گردد.

۱۰-۵ پلمب: پلمب قطعه ای فلزی که بواسطه امضا اسناد آن از طرف واحد اجرایی دارای ارزش قانونی بوده و در داخل کشور مورد استفاده قرار می گیرد. این قطعه شامل سیم و قطعه فلزی یک پارچه ایی که یک طرف آن علامت مخصوص و در طرف دیگر آن شماره سریال ویژه ای حک شده است.

۱۱-۵ نمونه شاهد: نمونه ای که همزمان با نمونه اصلی با شرایط یکسان نمونه برداری شده و عیناً مشخصات مندرج بر روی نمونه اصلی بصورت غیر قابل تغییر بر روی آن نوشته شده و پس از پلمب یا مهر نمودن به مسئول واحد نمونه برداری شده، تحویل داده می شود.

۱۲-۵ میزان نمونه: منظور تعداد، مقدار و یا حجمی از نمونه است که طبق استاندارد ملی مربوطه یا دیگر مدارک معتبر سازمان جهت انجام آزمون ها بایستی نمونه برداری شود.

۱۳-۵ ماده اولیه: ماده ای است که برای تولید کالا ضروری بوده و فرآیندی در واحد تولیدی، قبل از تولید بر روی آن انجام نشده باشد.

دستورالعمل

شماره تجدیدنظر: ۲

تاریخ تجدیدنظر: ۱۳۹۰/۹/۶

عنوان: نمونه برداری

۱۴-۵ تولید آزمایشی: تولید محصول مشمول مقررات استاندارد اجباری است که به صورت محدود، صرفاً به منظور نمونه برداری، بررسی کیفیت محصول، بررسی فرایند تولید و سایر اقدامات لازم طبق ضوابط روش اجرایی " صدور، تمدید، تعلیق و رفع تعلیق، ابطال و تجدید پروانه کاربرد علامت استاندارد" به شماره مدرک: ۴۲/۲۲۱/ر و آغاز تولید انبوه انجام می‌شود.

۶- شرح اقدامات

۱-۶ روش نمونه برداری و میزان نمونه باید طبق استاندارد ملی مربوط به کالا انجام گیرد در صورتیکه در استاندارد ملی مربوطه روش نمونه برداری و میزان نمونه ذکر نشده باشد، روش نمونه برداری طبق استانداردهای ملی و یا ضوابط و مقررات سازمان توسط دفتر پیشخوان صورت می‌پذیرد.

یادآوری: در صورت عدم وجود دفتر پیشخوان در استان محل استقرار واحد تولیدی و یا کارشناس استاندارد دارای پروانه کارشناسی در رشته نظارت بر اجرای استاندارد، اداره کل استان باید راساً نسبت به نمونه برداری اقدام نماید.

۲-۶ نمونه برداری برای کالاهای تولید داخل باید از محل تولید، انبار، توزیع و فروش انجام شود.

۳-۶ چنانچه در استاندارد ملی کالا، ارزیابی مواد اولیه و یا قطعات منفصله کالا مورد نظر باشد، لازم است آن ماده اولیه و یا قطعه فاقد پروانه کاربرد علامت استاندارد یا گواهی مورد تایید سازمان با کالای نهایی نمونه برداری گردد.

۴-۶ نمونه پس از نمونه برداری طبق روش نگهداری مندرج در استاندارد ملی مربوطه حفظ، و تحویل آزمایشگاه مورد قبول سازمان می‌گردد.

۵-۶ نمونه شاهد باید پلمب یا مهر گردیده و به صاحب کالا یا مسئول واحد تولیدی یا توزیعی تحویل داده شود.

یادآوری: در صورتیکه صاحب کالا مایل به اخذ و یا نگهداری نمونه شاهد نباشد، در فرم " نمونه برداری از فرآورده‌های مشمول استاندارد اجباری و تشویقی" به شماره ۱-۴۲/۲۰۴/ف(پیوست شماره ۱)، عدم اخذ نمونه شاهد را تایید و حق اعتراض را از خود سلب می‌نماید.

۶-۶ مسئولیت نگهداری از نمونه شاهد به عهده مدیر کنترل کیفیت واحد تولیدی یا مسئول واحد نمونه برداری شده می‌باشد.

۷-۶ نمونه شاهد تا ۲ ماه پس از تاریخ صدور نتایج آزمون، جهت ارزیابی مجدد دارای اعتبار می‌باشد.

دستورالعمل

شماره تجدیدنظر: ۲

تاریخ تجدیدنظر: ۱۳۹۰/۹/۶

عنوان: نمونه برداری

یادآوری ۱: در مورد کالاهای وارداتی یا صادراتی برداشتن نمونه شاهد ضرورتی ندارد.

یادآوری ۲: در مورد کالاهایی که زمان انقضاء مدت مصرف آنها کمتر از ۲ ماه باشد، نمونه شاهد تا همان زمان معتبر خواهد بود.
۶-۸ در صورت نیاز به ارزیابی مجدد کالا، آزمون بر روی نمونه شاهد، با رعایت ماده ۱۸ ضوابط اجرایی استاندارد های اجباری و تشویقی انجام می شود.

۶-۹- فاصله زمانی نمونه برداری

۶-۹-۱ در حین انجام مراحل دریافت پروانه کاربرد علامت استاندارد، در صورت مغایرت نتایج آزمون کالا با استاندارد ملی مربوطه، برای فراهم شدن فرصت لازم جهت رفع نقایص، تاریخ نمونه برداری بعدی موکول به درخواست کتبی متقاضی خواهد بود.

۶-۹-۲ برای کالاهای دارای پروانه کاربرد علامت استاندارد، نمونه برداری باید در سال اول حداکثر هر دو ماه یکبار (حداقل ۶ نمونه) انجام شود. پس از سال اول اعتبار پروانه، نمونه برداری باید حداکثر هر ۳ ماه یکبار (حداقل ۴ نمونه) صورت پذیرد.

یادآوری: در مورد کالاهایی که به صورت فصلی تولید می شوند، نمونه برداری باید در فصل تولید هر ماه یکبار انجام شود.
۶-۱۰ نمونه برداری می تواند از واحد تولیدی و یا بر اساس دستورالعمل "خرید نمونه از بازار" به شماره مدرک ۴۰/۲۰۹/د از محل های تمرکز، توزیع و فروش انجام شود.

۶-۱۱ به منظور اعمال نظارت های لازم، اداره کل نظارت بر اجرای استاندارد می تواند هر ساله بر حسب مورد و ترجیحاً دو بار در سال از کالاهای مشمول استاندارد از محل های تمرکز و توزیع نمونه برداری و در آزمایشگاه های همکار تایید صلاحیت شده مورد آزمون قرار دهد و سپس نتایج را بررسی نموده و اقدامات اجرایی لازم را حسب مورد اعمال نماید.

۶-۱۲ فرم "نمونه برداری از فرآورده های مشمول مقررات استاندارد اجباری و تشویقی" به شماره مدرک ۴۲/۲۰۴/ف (پیوست شماره ۱) باید توسط نمونه بردار تکمیل و امضاء شود و به امضاء مدیر کنترل کیفیت واحد تولیدی یا مقام مسئول واحد نمونه برداری شده رسیده باشد.

دستورالعمل

شماره تجدیدنظر: ۲

تاریخ تجدیدنظر: ۱۳۹۰/۹/۶

عنوان: نمونه برداری

۷- مدارک مرتبط

۱-۷ روش اجرایی "صدور، تمدید، تعلیق، ابطال و تجدید پروانه کاربرد علامت استاندارد اجباری و تشویقی" به شماره مدرک ۴۲/۲۲۱/ر.

۲-۷ دستورالعمل "خرید نمونه از بازار" به شماره مدرک ۴۰/۲۰۹/د

۳-۷ استانداردهای ملی ایران مربوط به کالای مورد نمونه برداری

۸- بایگانی سوابق

کلیه مدارک و سوابق مربوط به اجرای این دستورالعمل در ادارات کل استانها، معاونتها و مدیریتهای ذیربط سازمان به مدت ۵ سال نگهداری می شود.

۹- گیرندگان نسخ

رئیس سازمان، معاونین، پژوهشگاه استاندارد، کلیه ادارات ستادی و استانی و اعضای کمیته تخصصی.

۱۰- پیوستها

۱-۱۰ پیوست شماره ۱ فرم "نمونه برداری از فرآورده های مشمول استاندارد اجباری و تشویقی" به شماره مدرک ۴۲/۲۰۴-۱/ف.

۱۱- مدارک منسوخ و باطل شده

با تصویب این مدرک دستورالعمل "نمونه برداری" به شماره مدرک ۴۲/۲۰۴/د مصوب ۱۳۸۶/۵/۲۸، منسوخ و این مدرک جایگزین آن می گردد.

"این روش اجرایی در هشتاد و پنجمین جلسه کمیته تخصصی مورخ ۱۳۹۰/۹/۶ به تصویب رسید."

دستورالعمل

شماره تجدیدنظر: ۲

تاریخ تجدیدنظر: ۱۳۹۰/۹/۶

عنوان: نمونه برداری

تصویب کننده	بررسی و تأیید کننده ها	تهیه کننده ها	نام و نام خانوادگی
نظام الدین بزرگری	اعضای کمیته تخصصی : ۱- بهادر کاظمی ۲- مسلم بیات ۳- ماشالله درستکار ۴- علی سعادت ۵- شکوفه شیخ حسینی ۶- محمد کاشفی فیض آبادی ۷- وحید مرنندی مقدم ۸- اسدالله مجیدی ۹- فیروزه میر بها	۱- غلامرضا امینی ۲- جمیله ایازی ۳- فریدون بلغاری ۴- فریبا پیغامی ۵- محمد مهدی جعفری ۶- افشین زمانی ۷- زهرا سبحانی ۸- زهره سوفالی ۹- محمد حسین شهباز ۱۰- داوود شهیدی ۱۱- صادق کیانوش یغمایی ۱۲- لاله ظهور رحمتی ۱۳- شهناز عباسپور ۱۴- بریچه قزلباش ۱۵- فرحناز همایونفر ۱۶- هنگامه یوسف زاده	نام و نام خانوادگی
رئیس سازمان	۱- رئیس کمیته تخصصی و معاون نظارت بر اجرای استاندارد کالا و خدمات ۲- مدیرکل استاندارد و تحقیقات صنعتی استان تهران ۳- مدیر کل دفتر نوسازی و تحول اداری و دبیر کمیته تخصصی ۴- مدیرکل استاندارد و تحقیقات صنعتی استان البرز ۵- نماینده پژوهشگاه استاندارد ۶- مدیر کل اداره حقوقی و امور مجلس ۷- مدیر کل هماهنگی امور استانها ۸- مشاور رئیس و نماینده رئیس سازمان در کمیته تخصصی ۹- نماینده معاونت برنامه ریزی و ترویج استاندارد	۱- مدیرکل دفتر نظارت بر اجرای استاندارد غیر فلزی ۲- رئیس اداره نظارت بر اجرای استاندارد برق و مهندسی پزشکی ۳- مدیرکل دفتر نظارت بر اجرای استاندارد فلزی ۴- رئیس اداره نظارت بر اجرای استاندارد نساجی و بسته بندی ۵- معاون دفتر نظارت بر اجرای استاندارد ۶- معاون اداره کل استاندارد تهران ۷- کارشناس اداره نظارت بر اجرای استاندارد برق ۸- نماینده رئیس سازمان در اجلاس هیات کمیته ملی و برنامه ریزی ۹- معاون اداره کل هماهنگی امور استان ها ۱۰- رئیس اداره نظارت بر اجرای استاندارد ساختمانی و معدنی ۱۱- معاون دفتر نوسازی و تحول اداری ۱۲- کارشناس مسئول اداره نظارت بر اجرای استاندارد مهندسی پزشکی ۱۳- رئیس اداره نظارت بر اجرای استاندارد شیمی و پتروشیمی ۱۴- معاون دفتر نظارت بر اجرای استاندارد ۱۵- کارشناس اداره نظارت بر اجرای استاندارد نساجی و بسته بندی ۱۶- رئیس اداره نظارت بر اجرای استاندارد غذایی و کشاورزی	سمت

شماره مدرک: ۴۲۲/۲-۴/د

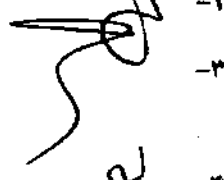

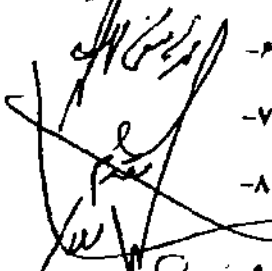

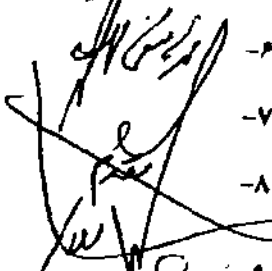

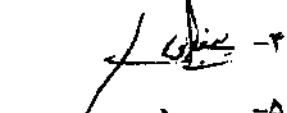

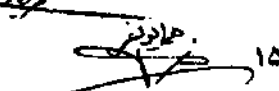
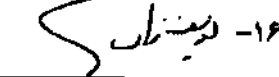

صفحه: ۸ از ۹

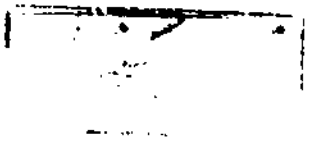
شماره تجدیدنظر: ۲

دستورالعمل

تاریخ تجدیدنظر: ۱۳۹۰/۹/۶

عنوان: نمونه برداری

	<p>۱- </p> <p>۲- </p> <p>۳- </p> <p>۴- </p> <p>۵- </p> <p>۶- </p> <p>۷- </p> <p>۸- </p> <p>۹- </p>	<p>۱- </p> <p>۲- </p> <p>۳- </p> <p>۴- </p> <p>۵- </p> <p>۶- </p> <p>۷- </p> <p>۸- </p> <p>۹- </p> <p>۱۰- </p> <p>۱۱- </p> <p>۱۲- </p> <p>۱۳- </p> <p>۱۴- </p> <p>۱۵- </p> <p>۱۶- </p>	<p>امضا</p>
--	--	---	-------------

پیوست شماره ۱

شماره مدرک: ۱-۴۲/۲۰۴/ف

فرم

صفحه ۱ از ۲

شماره تجدیدنظر: ۲

تاریخ تجدیدنظر: ۱۳۹۰/۹/۶

عنوان: نمونه برداری از فرآورده‌های مشمول مقررات استاندارد اجباری و تشویقی

جمهوری اسلامی ایران
سازمان ملی استاندارد ایران

شماره:

تاریخ:

نام واحد اجرایی

نام و نشانی واحد نمونه برداری شده:		
محل نمونه برداری:	خط تولید کارخانه: ☐	انبار واحد تولیدی: ☐
بازار: ☐		
مشخصات نمونه:		
نام و نوع کالا: ..... نام یا علامت تجاری: ..... شماره پلمب/مهر:		
تاریخ تولید: ..... تاریخ انقضا: ..... سری ساخت: ..... شماره کوتاژ: ..... مقدار و مشخصات فیزیکی (رنگ، اندازه، نوع بسته بندی و...)		
نمونه شاهد در تاریخ: ..... با نام و مشخصات فوق‌الاشاره اخذ و تحویل صاحب کالا داده شد. ☐		
یا صاحب کالا مایل به اخذ نمونه شاهد، تحویل و نگهداری آن نبوده و حق اعتراض را از خود سلب می‌نماید. ☐		
نام و نام خانوادگی و امضا: نمونه بردار: ..... مسئول واحد نمونه برداری شده:		
مدیر کنترل کیفیت:		
مدیریت محترم آزمایشگاه: ..... نمونه با مشخصات جهت انجام آزمون: ..... بر طبق استاندارد(های) ملی مربوطه ارسال می‌گردد.		
تاریخ و امضای مدیر کل استان:		
توضیحات:		

نوع بند: کنترل کیفیت واحد تولیدی/مشمول واحد نمونه برداری شده (این فرم در صورت لزوم درگاه ملی استاندارد)

شماره تجدیدنظر: ۲

تاریخ تجدیدنظر: ۱۳۹۰/۹/۶

عنوان: نمونه برداری از فرآورده‌های مشمول مقررات استاندارد اجباری و تشویقی

ماده ۸ آیین نامه بازرسی و نمونه برداری موضوع ماده ۱۲ قانون الحاقی به قانون تاسیس مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران- استرداد باقیمانده نمونه: هرگاه پس از انجام آزمایش، باقیمانده نمونه قابل استفاده یا تبدیل باشد، صاحب کالا مکلف است حداکثر ظرف مدت ۲۰ روز برای کالاهای فاسد شدنی و دو ماه برای سایر کالاها، از تاریخ صدور نتایج آزمون به سازمان مراجعه و باقیمانده نمونه خود را در مقابل دادن رسید، دریافت نماید. عدم مراجعه صاحب کالا در مهلت‌های تعیین شده به مفهوم انصراف از دریافت نمونه‌های مذکور تلقی و سازمان می‌تواند از آنها به نحو مقتضی در جهت اهداف خود استفاده نماید.

ماده ۹ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران - هرگاه اجرای استاندارد در مورد کالاهایی اجباری اعلام شود، پس از انقضای مهلت‌های مقرر، تمرکز و توزیع و فروش این گونه کالاها با کیفیت پایین‌تر از استاندارد مربوط و یا بدون علامت استاندارد ایران ممنوع و با رعایت شرایط و امکانات خاطی و دفعات و مراتب تعزیر اعم از احضار، وعظ، تذکر، توبیخ، تهدید، اخذ تعهد، حبس از یک ماه تا دو سال و جزای نقدی از یکصد هزار ریال تا پنجاه میلیون ریال به حکم محاکم صالحه محکوم خواهند شد.

در صورتیکه مسئول واحد نمونه برداری شده از دریافت نمونه شاهد خودداری نماید، حق اعتراض به نتایج آزمون را از خود سلب می‌نماید. مدت اعتبار نمونه شاهد ۲ ماه پس از تاریخ صدور نتایج آزمون می‌باشد. در مورد کالاهای فاسدشدنی، نمونه شاهد در مدت اعتبار ذکر شده بر روی کالا معتبر خواهد بود.